

stefnanda málskostnað, sem þykir hæfilega ákveðinn kr. 14.000.00.
Valgarður Kristjánsson borgardómari kvað upp dóm þennan.

Dómsorð:

Stefndi, Eftirlaunasjóður starfsmanna Landsbanka Íslands, greiði stefnanda, Jóhanni Jóhannessyni, kr. 79.625.00 ásamt 7% ársvöxtum frá 30. desember 1968 til greiðsludags og kr. 14.000.00 í málskostnað innan 15 daga frá lögbirtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.

Miðvikudaginn 1. marz 1972.
Nr. 58/1971. **Söfnunarsjóður Íslands**
(Sigurður Ólason hrl.)
gegn
Gjaldheimtunni í Reykjavík
(Guðmundur V. Jóseppson hrl.).

Dómenður:

hæstaréttardómararnir Logi Einarsson, Benedikt Sigurjónsson, Einar Arnalds og Magnús P. Torfason og prófessor Gaukur Jörundsson.

Söfnunarsjóður Íslands. Lífeyris- og slysatryggingagjöld og launaskattur.

Dómur Hæstaréttar.

Halldór S. Rafnar borgarfégeti hefur kveðið upp hinn áfrýjaða úrskurð.

Áfrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 27. apríl 1971. Krefst hann þess, að hin áfrýjaða lög-taksgerð verði felld úr gildi. Þá krefst hann málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða úrskurðar og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Með skírskotun til forsendna hins áfrýjaða úrskurðar ber að staðfesta hann.

Dæma ber áfrýjada til að greiða stefnda málskostnað fyrir Hæstarétti, kr. 10.000.00.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði úrskurður á að vera óraskaður.

Áfrýjandi, Söfnunarsjóður Íslands, greiði stefnda, Gjaldheimtunni í Reykjavík, málskostnað fyrir Hæstarétti, kr. 10.000.00, að viðlagðri aðför að lögum.

Úrskurður fógetadóms Reykjavíkur 16. marz 1971.

Í máli þessu gerir umboðsmaður gerðarbeiðanda þær réttarkröfur, að fógeti heimili lögtak hjá gerðarþola, Söfnunarsjóði Íslands, til tryggingar vangoldnum opinberum gjöldum, lögðum á gerðarþola árið 1970, samtals kr. 2.439.00 ásamt 12% ársvöxtum frá þingfestingardegi máls þessa, hinn 30. október s.l., til greiðsludags auk málskostnaðar að mati réttarins. Hin vangreiddu opinberu gjöld eru þessi: lífeyrstryggingagjald, kr. 1.200.00, slysatryggingagjald, kr. 75.00, og launaskattur, kr. 1.164.00. Umboðsmaður gerðarþola mótmælir framgangi hinnar umbeðnu lögtaksgerðar og krefst jafnframt málskostnaðar fyrir fógetaréttinum eftir mati réttarins, en til vara, að málskostnaðurinn verði látinn falla niður.

Mál þetta var þingfest hinn 30. október s.l., og munnlegur málflutningur fór fram hinn 3. desember. Vegna veikinda fógeta varð úrskurður ekki uppkveðinn innan tilskilins tíma. Munnlegur málflutningur fór fram að nýju hinn 10. þ. m.

Í greinargerð sinni og munnlegum málflutningi kveður umboðsmaður gerðarbeiðanda mál þetta risið vegna þess, að umboðsmaður gerðarþola hafi mótmælt álagningu áðurnefndra gjalda og hafi verið synjað um greiðslu þeirra án undangengis úrskurðar. Hann telur gjöld þessi rétt á lögð, enda hafi fógetaréttur áður staðfest það, að því er varðar lífeyris- og slysatryggingagjöld, með úrskurði, dags. 20. desember 1965, og hafi þeim úrskurði ekki verið áfrýjað. Þá bendir hann á, að allir bankar, sparisjóðir og aðrar lánastofnanir greiði ofan nefnd, umdeild gjöld, enn fremur stjórnmalaflokkar, íþróttafélög, líknar- og trúfélög og yfirleitt allir þeir aðiljar, er hafi launþega í þjónustu sinni. Álagning ofangreindra gjalda brjóta því á engan hátt í bága við skattfríð-

indi þau, er löggjafinn og stjórnvöld hafi á sínum tíma ætlað sjóðnum.

Umboðsmaður gerðarþola hefur í greinargerð sinni og málflutningi lagt höfuðáherzlu á eftirfarandi til stuðnings kröfu sinni um synjun á framgangi hinnar umbeðnu lögtaksgerðar:

Söfnunarsjóðurinn sé sjálfseignarstofnun og lög um sjóðinn í eðli sínu stofnskrá (skipulagsskrá), sem ríkisvaldið hafi staðfest. Í stofnskrá þessari sé sjóðnum tilskilið algert skattfrelsi, enn fremur megi aldrei blanda fé því, sem í sjóðnum stendur, saman við fé ríkissjóðs. Með staðfestingu laganna hafi ríkisvaldið undirgengist að halda þessa skilmála og geti ekki einhliða rofið þá. Þá mótmælir hann því sérstaklega, að úrskurður fógetaréttar frá 20. desember 1965 hafi nokkra þýðingu í sambandi við mál þetta.

Fógeti reyndi sættir í málinu, en án árangurs.

Í bréfi skattstofu Reykjavíkur, dags. 19. ágúst 1970, til gjaldheimtustjórans í Reykjavík, rskj. nr. 2, segir m. a. svo:

„Söfnunarsjóður Íslands hefur ekki um mörg undanfarin ár tilgreint á launamiðum vinnutíma starfsfólks. Launaupphæð hefir því jafnan verið lögð til grundvallar við ákvörðun um fjölda tryggingavikna skv. 28. gr. og 40. gr. laga um almannatryggingar, og hefir oss eigi borizt kæra yfir álagningu vorri. Árið 1969 nema greidd laun skv. launaframtali samtals kr. 116.400.00, og er launaskattur samkvæmt því kr. 1.164.00. Tryggingaskyldar vikur hafa verið ákvarðaðar 35, en svo hefir verið um mörg undanfarin ár. Þar sem launagreiðslur stofnunarinnar hafa ekki hækkað í sama hlutfalli og hjá öðrum launagreiðendum, þykir oss ástæða til að lækka fjölda tryggingaskyldra vinnuvikna í 25, og fylgir hjálagt breytingaseðill í samræmi við þá ákvörðun“.

Við athugun á gögnum málsins og við munnlegan málflutning þess kemur fram, að ekki er deilt um upphæðir hinna álögðu gjalda, heldur um réttmæti álagningarinnar sem slíkrar. Þá verður ekki séð, að hin álögðu gjöld hafi nokkru sinni verið kærð til réttra skattayfirvalda.

Í 23. gr. laga nr. 40/1963 um almannatryggingar segir svo: „Önnur útgjöld lífeyristrygginganna skulu eftirtaldir aðilar bera

d) Atvinnurekendur 14%“. Í 28. gr. sömu laga segir: „Framlagi atvinnurekenda samkvæmt 23. gr. d. skal jafna niður á þá, sem hafa í þjónustu sinni launþega . . .“ og í 40. gr. sömu laga segir: „Útgjöld slysatrygginga skulu borin af atvinnurekendum . . .“.

Með úrskurði fógetaréttar Reykjavíkur frá 20. desember 1965

var litið svo á, að gerðarþoli sé gjaldskyldur sem atvinnurekandi og launagreiðandi, hvað snertir greiðslu lífeyristrygginga- og slysatryggingagjalda. Af hálfu gerðarþola var úrskurði þessum ekki áfrýjað til Hæstaréttar.

Í lögum nr. 14 frá 1965 um launaskatt segir svo í 1. gr.: „Leggja skal á launagreiðendur almennan launaskatt, að fjárhæð 1% af greiddum vinnulaunum“. Í 2. gr. sömu laga segir svo: „Skattskyldir samkv. lögum þessum eru allir launagreiðendur ...“.

Með 6. gr. laga nr. 2 frá 1888 um Söfnunarsjóð Íslands er gerðarþoli undanþeginn tekjuskatti og útsvari, en ekki verður séð, að hann sé með þeim lögum né nokkrum lögum öðrum undanþeginn þeim umkröfðu opinberu gjöldum, sem um er deilt í máli þessu. Rétturinn lítur svo á, að gerðarþoli verði að teljast launagreiðandi og atvinnurekandi og því skyldur til greiðslu hinna umdeildu gjalda.

Samkvæmt framangreindu þykir verða að leyfa framgang hinnar umbeðnu lögtaksgerðar fyrir vangoldnum opinberum gjöldum að upphæð kr. 2.439.00 með 12% ársvöxtum frá 30. október 1970 til greiðsludags, allt á ábyrgð gerðarbeiðanda.

Eftir atvikum þykir rétt að láta málskostnað falla niður.

Því úrskurðast:

Hin umbeðna lögtaksgerð á fram að ganga fyrir kr. 2.439.00 ásamt 12% ársvöxtum frá 30. október 1970 til greiðsludags, allt á ábyrgð gerðarbeiðanda.

Málskostnaður falli niður.